

HERALD PEDAGOGIKI. NAUKA I PRAKTYKA

ISSN: 2450-8160

Використання електронних освітніх ресурсів у навчальному процесі

Салова О. В.

викладач кафедри мовної підготовки

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

Анотація: У статті розглядається питання нового підходу до організації навчального процесу в умовах глобалізації та визначається необхідність використання електронних освітніх ресурсів для кращого налаштування комунікації зі студентами.

Ключові слова: трансфесіонал, метапізнання, інтернет-простір, інформаційні ресурси.

Keywords: transfessional, metacognition, internet space, information resources.

Вища освіта – важлива сходинка для формування не лише експерта у певній галузі, а й свідомої особистості, яка зможе максимально розвинути свій як професійний, так і суто людський потенціал. Таке непросте завдання в першу чергу стосується гуманітарних дисциплін, які відповідають за формування мислення та світогляду. Курс української мови за професійним спрямуванням, як непрофільна дисципліна, у такому ракурсі уявляється базовим для розвитку студента. Це дисципліна, яка допомагає покращити комунікативні навички, виробити вміння свідомо конструювати процес спілкування і налаштувати взаєморозуміння. Тому реалізація такої програмної мети вимагає пошуку нових прийомів і засобів для її забезпечення.

Тенденція останнього часу до зменшення годин аудиторної роботи і збільшення навантаження на позааудиторну роботу призводить до зміни принципів в отриманні знань. Підхід до отримання інформації зрушується в бік студента, коли відпові-

дальність за здобуті знання майже повністю покладається на нього. Така ситуація не може не позначитися на рівні знань, оскільки діюча система освіти, успадкована ще від радянських часів, не навчає самостійно опрацьовувати інформацію та керувати власним навчальним процесом. Уміння самостійно аналізувати й контролювати власні мисленнєві процеси, зважаючи на особисті здібності, є необхідним показником особистості, що розвивається, а метапізнання (за Дж. Флейвеллом) – важливим етапом розвитку. Тому правильно направити цей розвиток – важливе завдання для викладача.

Налаштування студентів на саморозвиток дозволяє одночасно забезпечити його знання та провокує на подальшу роботу, яка вже буде мотивуватися самим студентом. Як результат – формування нового типу особистості й професіонала – трансфесіонала. Це поняття уведене в обіг педагогами 90-х років ХХ ст. (роботи Е. В. Галажинського, О. І. Генісаретського, В. Є.

Клочка), і суть його зводиться до розширення професійних меж. Тобто, людина-трансфесіонал повинна стрімко розвиватися, бути мобільною, готовою опановувати нові професійні функції і змінювати професію разом із собою. Мається на увазі, що монодисциплінарний підхід до отримання знань сприймається як застарілий, на зміну йому приходять міждисциплінарний, і навіть трансдисциплінарний, коли можна охопити максимальну кількість значущих параметрів реальності, долучити нові методи наукового пізнання. Такий новий підхід не може не залучати нові засоби отримання й обробки інформації, зважаючи на те, що сам світ, перебуваючи у стані постійного розвитку, не лише вимагає нових методів і методик, а й їх пропонує.

Це стосується нових електронних технологій доступу до інтелектуального ресурсу: електронний документ, електронне видання, електронний аналог друкованого видання, електронні дидактичні демонстраційні матеріали, інформаційна система, репозитарій електронних ресурсів, комп'ютерний тест, електронний словник, довідник або підручник, електронні методичні матеріали, електронний освітній ігровий ресурс та курс дистанційного навчання (згідно з переліком, поданим у наказі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси» від 01.10. 2012) [3]. Передбачається, що електронні освітні ресурси створюються відповідно до програми навчального предмета, мають методичні рекомендації щодо використання і вільно поширюються серед учасників навчального процесу. Це дозволяє студентам отримувати повний об'єм інформації у зручному форматі, завдяки використанню технічних засобів.

Проте ситуація така, що студент все одно користується інтернетджерелами сумнівного походження й якості, де інформація не претендує на науковий характер, часто містить помилки і не має методичного забезпечення.

Ще один негативний бік інформаційного інтернет-простору – наявність готових моделей відповіді. Інтернет формує споживче ставлення до інформації: знайшов,

прочитав, розказав. Студент звикає до постійного доступу до інформації, стає інертним, часто йому важко дається не лише засвоєння інформації, а й банально її пошуки. Крім того розповсюджуються такі негативні явища як плагіат та нездатність сприймати великі об'єми інформації.

Важливо забезпечити конкурентноспроможну заміну «неліцензійним» інформаційним ресурсам. Створити базу систему, де буде наявний необхідний інформаційний потік на основі методичних і програмних вимог, розроблених командою професіоналів. Але створити не в межах кожного окремого закладу, а на рівні повноцінної всеохоплюючої системи ресурсів. Змістове навантаження такої платформи повинне вповні відповідати програмі, а от форма може бути представлена по-різному. Це можуть бути аудіофайли (застосування слухової пам'яті), інформація, представлена у вигляді малюнків (використання зорової пам'яті), відеоуроки (поєднання образних типів пам'яті). І навіть традиційний текстовий варіант має явні переваги, якщо його метою є не механічне заучування матеріалу, а його опанування завдяки виокремленню й запам'ятовуванню самого смислу (словесно-логічна пам'ять). Повноцінне налаштування такої системи дозволить об'єднати весь необхідний матеріал в одному місці і заощадити час студента під час пошуку інформації для підготовки до заняття. Теоретична база повинна містити й закріплення опанованого матеріалу у вигляді практичних завдань.

Якщо говорити про використання підручників, то така робота має ряд незручностей. По-перше, відсутність єдиного універсального підручника для курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (лише є ряд рекомендованих) стає причиною непослідовності і навіть деякої довільності у поданні матеріалу, адже різні автори/викладачі – це різний підхід та методи. По-друге, більшість підручників орієнтовані на механічне виконання практичних завдань і не пропонують види колективної чи групової роботи, ігрові варіанти, тренінги. Форма роботи «викладач говорить – студент слухає» або «викладач питає – студент відповідає» повною мірою не дозволяє

сформувати критичний аналіз, незалежність свідомості, здатність до комунікації і не повинна обмежуватися когнітивним опануванням дисципліни [1].

Організація ефективної системи освіти полягає не лише в технічному забезпеченні, а й в усвідомлення того, що знання – не самоціль, а ресурс для подальших досягнень. А значить зосереджуватись треба не на тому, що студент знає, а що він може завдяки цим знанням робити. Відповідно, забезпечивши студента зваженою, методично спланованою, повноцінною інформацією завдяки електронним ресурсам, на самому занятті викладач, замість того, щоб транслювати навчальний матеріал, матиме змогу використовувати колективні форми роботи: рольове обговорення, дискусію, дебати, практику рефлексивної, проектної роботи тощо. Така практика значно корисніша, ніж просто заучування матеріалу.

Та незважаючи на різні підходи та методи, необхідно пам'ятати про базове завдан-

ня освіти – соціальне й культурне становлення нових поколінь.

Література

- Всесвітня конференція з вищої освіти – 2009: «Нова динаміка вищої освіти і науки для соціальної зміни і розвитку» (Париж, 5-8 липня 2009 р.) [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/952_011
- Клочко В. Е., Галажинский Э. В. Самореализация личности: системный анализ: [монография] / В. Е. Клочко, Э. В. Галажинский. – Томск: Изд-во Томского университета, 1999. – 154 с.
- Наказ «Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси» від 01.10.2012 № 1060 [Електронний ресурс] / Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/z1695-12>
- Проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року / розроблено Робочою групою під керівництвом Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/HE%20Reforms%20Strategy%2011_11_2014.pdf